

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocijalno glasilo.

Štev. 11.

V Ljubljani, v soboto 18. marcija 1899.

Letnik IV.

„Slovenski List“ izhaja v sobotah dopoldne. — Naročnina je za vse leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold. Vsaka številka stane 7 novč. — Dopisi pošiljajo se uredništvu „Slov. Lista“ — Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — Naročnina, reklamacije in oznanila se pošiljajo upravništvu „Slov. Lista“. Uredništvo in upravništvo sta v Ljubljani, Gradišče štev. 15. Uradne ure od 9—12 ure d.p. in od 2—4 pop. — Oznanila se računajo po navadni ceni.

Katoliško-narodna stranka o položaju.

V četrtek zvečer je imelo „Katoliško politično društvo“ v Ljubljani svoj občni zbor v „Katoškem Domu“. Knezoškof ljubljanski poslal je zborovalcem svoj pozdrav. Za nas je shod važen, ker sta na njem izrazila svoje mnenje dva slovenska državna poslanca.

Drž. poslanec Fr. Povše risal je položaj na Dunaju z dvema barvama, a svitlejša je bila neugodnejša. Opisoval je rovanje obstrukcije, ki je preprečila s premenljivo taktiko vse predloge in končno primorala vlado, da je posegla po § 14.

Slovenska delegacija je imela težaven položaj, ker tudi pod to vlado je moralo prestati slovensko ljudstvo mnogo krivic: sklep graškega nadsodišča, imenovanje v šolstvu in v justici. Čuli so izraze skrajne nevolje, da se slovenska delegacija nahaja v tej zvezi. Govornik pripozna, da so bili ti glasovi opravičeni. Začul se je tudi glas štajarskih deželnih poslancev. Slovenski poslanci, osobito pripadniki našega društva, so storili svojo dolžnost. Naznanili so vladi in večini, kolika ogorčenost vlada v domovini in združena desnica je pripoznala utemeljene te pritožbe, ker so v zakonu utemeljene. Slovenskim poslancem se je dejalo: „Vaše zahteve so tako opravičene, da jih mora vlada potrditi.“ Sestavili smo svoje postulate in jih izročili tudi ministerskemu predsedniku. Odgovor njegov ni bil tako ugoden, kakor so se nadejali poslanci, toda priznati se mora, da bi bil odgovor ugodnejši, ko bi predsednik bolje poznal razmere slovenskih dežela in se ne zanašal na informacije od drugod.

Po katerih uplivih so postale za slovenske postulate razmere neugodne, ni težko uganiti. Dobro se je vedelo, da se naš narod popolni, če dobi univerzo, o kateri je vitez Javorski dejal: „Vi morate zahtevati univerzo, ker potem bode ložje zahtevali od vlade, naj Vam da domačih uradnikov.“ Rezultata vseh pogajanj govornik še ne more prijaviti. Hvaležno se spo-

minja moškega obnašanja vlade v zadevi hrvaške gimnazije v Pazinu. Ministerski predsednik je nekoč dejal: „Zakaj ne zahtevate tudi popolnjenja svojih gimnazij?“ Mi to zahtevamo! Tudi popolnjenje obrtnih šol nam je obljubljeno. Govornik pripozna tudi resno voljo kmetijskega ministerstva, a vlada ima mej seboj tudi nekaj takih mož, ki svoje informacije dobivajo od uradno jim podrejenih oseb in celo od obstrukcionistov. O teh informacijah izreka govornik ostro sodbo in odločno pove, da klub, v katerem sede slovenski poslanci, ni bil nikdar vladen, nego samo klub, spadajoč k parlamentarni večini. Pregledali smo račune tistih, ki so želeli, da razpade desnica, zato smo ostali v večini, ki se je trdnejše zvezala.

Boj, ki se bje sedaj, ni boj za jezikovne naredbe, boj je za nemški drž. jezik, za nemško hegemonijo. Preparirati se hoče Avstrijo, da postane sposobna za to, za kar so jo namenili nemški nacionalci. Za nemško hegemonijo pa dela tudi nebroj skritih sil Tudi z Ogerske se čujejo klici za nemško hegemonijo v Avstriji, vsaj je Deak ustvaril dualizem, da ostane Avstrija nemška, Ogerska pa madjarska.

O § 14. pravi govornik, da je bil opravičen, ker vlada od parlamenta ni mogla najpotrebnejšega doseči. Želimo, da bi § 14. dolgo ne vladal, ker na parlamentarnem terenu smo mogli vsaj razkriti, kake krivice se nam gode. Kak bode izid? Govori se o spravi, a govori se o spravi v Šleziji, v Primorju itd. pa ne. Odločno se izražamo proti jednostranski poravnavi, ker ne maramo, da bi se vresničil Hohenburgerjev načrt: „Ker v sudetskih deželah ne moremo potujčiti Čehov, prosta nam mora biti pot do Adrije“. „Mir ljudem, ki so dobre volje“, in take volje so nemški katoliki, ki so zopet zadnji čas z jasno izjavo pobili vsa domnevanja, da se nam bodo izneverili. Te može pa nihče v večini ne sme žaliti s sklepi, kakor je bil oni o Husovem spomeniku.

Govornik se čudi, da nemške stranke na levici po svojem referentu sestavljajo tudi zahteve na Kranjskem, kjer imajo itak več, kakor

jim gre. O spravi se je pošteno izrazil načelnik mladočeškega kluba poslanec Engel. Nemcem je dejal: „Kolikor Vi koncedirate Slovincem na Štajarskem, toliko Vam tudi mi damo“. (Živahni „Dobro“-klici.)

Grozi se, da bode Thunovo ministerstvo padlo. Morda se bode to res zgodilo, ker v Avstriji je vse mogoče, a dolgo nova vlada ne bo delala brez nas. (Klici: Niti pričeti ne sme, če je desnica združena!) Zmaga bode avstrijske misli, ki znači enakopravnost avstrijskih narodov!

Drž. poslanec dr. Krek je govoril o taktiki katoliško-narodne stranke proti slovenskemu liberalizmu. Kdo je katoliški politik? Vsak, kdor pripozna katoliška načela, vsak, kdor jih brani in jim skuša izvojevati zmago. Dasi imamo pri nas več smerij, to nič ne dene, da se ne bi skupaj shajali in občevali mej seboj kot bratje. Stranke, ki nimajo zgoraj označenega temelja, vlada terorizem. Mi pa hočemo pri človeku tisto avtoriteto, ki jo Bog hoče, in tisto svobodo, katero Bog hoče, da jo človek ima.

Na Slovenskem so konkretne oblike liberalizma, kar dokazujejo v najnovšem času dr. Tavčarjevi izrazi na shodu v Krškem. Na znanje moramo vsprejeti te izjave in se po njih ravnati.

Boj proti škofovim zavodom je boj proti škofovi avtoriteti v njega lastnem delokrogu; boj proti združnemu življenju pa ni zato, ker bi bil morda kje kak liberalni pristaš gmotno oškodovan, nego boj je zato, ker liberalizem ne pusti, da bi stanovi med seboj se krepili. Ravno to vidimo v boju proti konsumnim društvom. Ker se boj proti konsumnim društvom vrši, se pljuje na vse združno življenje, na vse gospodarske zadruge, na vse posojilništvo. To združno gibanje pa se mora vedno kriti s intencijami katoliških politikov.

Kaka taktika naj velja? Govornik opozarja posebno na to, da tistih mož, ki bi bili sicer naši, ne odbijajmo. Politično življenje se mora oživeti mej nami, časopisje postati mora živahnejše

Slovensko gledališče.

14. marca. — Fužinar. Igrokaz v štirih dejanjih. Francoski spisal G. Ohnet. (Gostovanje gospoda Ignacija Borštnika iz Zagreba)

Ohnet je francoska Marlitka. S svojimi ganljivimi, deloma romantiški navdahnjenimi, z realistiškimi mrvami potresenimi romani je uprav razvnel širše občinstvo. Ker so nekateri izmed teh romanov kar kričali po odru, poprijel se je tudi on gledališke industrije, temveč ker je v Francozih splošna navada, vse, kar vzbuja pozornost in senzacijo, prirejati tudi v dramatiški obliki. Ohneta ni kar nič motilo, da ni mogel ravno one, maso vabeče posebnosti svojih romanov prenesti popolno v dramo, saj vendar njegovo slavno ime zakrije vsako dolgočasno banalnost

Gledališče bi bilo pri tej igri gotovo prazno, da nismo imeli ljubega našega rojaka gospoda Borštnika kot gosta. Redke so prilike, da on nastopi na našem odru, ker je Zagreb tako oddaljen in pa ker ga je sila težko pridobiti za gostovanje

Igral je Filipa Derblaya. „Das Geheimnis eines grossen Schauspielers liegt in seiner angeborenen Eigenschaft, seine Seele irradiieren, ausstrahlen zu lassen, und dadurch in Verbindung mit dem Publicum zu treten“, pravi Strindberg. O istinitosti teh besed se je vsakdo prepričal, kdor je videl Borštnika na odru. On nas s svojo besedo in igro ujame, osvoji, fascinira. Ulogi, katero predstavlja, vtisne pečat vsega svojega bistva ter nas prisili, da ž njim mislimo in čutimo. Kot pristašu novega realistiškega sloga v igralski umetnosti, mu je geslo narava. Druge resnice ne pripozna. Tehniško dovršen je, poln moči, jasnosti, odločnosti, poleg tega pa mojster v dijalogu. V kritičnih trenutkih doseže skrajnost v naravnosti in strasti. Seveda bi se morali pri nas igralci ozirati v tacih slučajih na one ljudi, ki ne preneso najmanjše estetske muke, pa če se jim ob jednom nudi največji igralski ali pa literarni užitek

Borštnik je igral Derblaya v najpriprostejših oblikah, pa je bil vedno interesanten in duhovit. Kako je s svojo mlado, lepo ženko ravnal začetkoma nežno in obzirno, potem, ko

se je čutil žaljenega v svojem moškem ponosu, pa postajal vedno razkačenejši, posmehoval se ironički, bil vedno glasnejši, burnejši ter končno glasno ihteč padel na divan! In v zadnjem dejanju njegova brezmejna gorečnost!

Občinstvo je vstrajalo do konca ter pozabilo ob njegovi igri vse druge hibe. Borštnikovo umetnost v vsem obsegu pa bi še le spoznali, ko bi nastopil v kaki Ibsenovi, Hauptmanovi, Schakespearejevi drami. Žal, da tem ni mesta na našem odru, na katerem se šopirijo „Trije pari čevljev“ pa še kako drugo skrupucalo.

Gdč. Slavec je prepričala v ulogi Claire, da jo moramo vendar smatrati za resno igralko. Igrala je z vnemo, poštenim navdušenjem in nekatera mesta prav z umetniškim zanosom V trenutkih pa, ko ji je treba srčnih tonov, pravih globokih čutov, zmanjka ji tal. Nivo njene igre je bil za naše razmere zelo visok. Omenim še gg. Danilovo in Polakovo, pa g. Inemana in Danila; svoje naloge so izvedli dobro. Režija, notranja in oblikovna, je bila neprimerna, pomankljiva i. t. d. m.

osnovati se mora kolikor mogoče malih političnih centrov in snovanje zadrug naj se krepko nadaljuje, kjer so koristne narodu. —

Poročili, kateri smo slišali na shodu katoliško-političnega društva, sta napravili na nas vtis, da se v stranki vrši znamenit proces, namreč prehod iz stare konservativne v novo krščansko-socijalno strujo. Nadejamo se, da bo ta novi, času primerni pojav našel odmeva tudi v taktiki, katero načrtava vodstvo stranke svojim državnim in deželnim poslancem.

Deželni zbor kranjski.

Starega strelišča čestitljivi prostori so zopet vprejeli gostoljubno tudi tiste naše deželne očete, ki ondi ničesar drugega ne pogrešajo, kakor dobre kuhinje in še boljše pijače ljubljanskega „Narodnega Doma“. Stavba deželnega dvorca počasi napreduje. Deželni odbor je radi tega vprašal vse tri klube, ako bi ne bilo primernejše, po Veliki noči zborovati v „Narodnem Domu“, kjer je dovolj prostora. Tako bi se najlozje izvršil stari načrt, pridobiti veleposestniške poslance za „slovensko stvar“. Ker se dr. Tavčar nad kazinskim pragom ni nikdar spodtikoval, se bodo dotični računi z veleposestniki menda tem lažje uredili, ker je v „Nar. Domu“ za nemško postrežbo že naprej preskrbljeno, težje pa bode po znani abstinenci pri „Naši Straži“ s katoliško-narodno stranko.

V drugi seji dne 14. t. m. so bile na vrsti razne formalnosti. Deželni glavar je naznanil, da je cesar dovolil, vsprejeti deputacijo deželnega zbora v zadevi slovenskega vseučilišča. Predlagal je tudi, da se presvetli knezoškof, ki se tudi tega zasedanja udeležuje, naprosi, da naj je ob ozdravljenju sv. očeta tolmač udanosti in spoštovanja kranjske dežele pri sv. očetu. Poslanci so temu predlogu soglasno pritrtili.

Po govoru dež. glavarja obrnila se je pozornost na novega poslanca kranjskega veleposestva Antona Ulma. Mož je dolg in se kaže precej raztresenega, ker je menda prvič med tako modro družbo. Najlepše na njem je njegova toaleta. Kako naj se obnaša in kam naj stopi, kaže mu z roko postrežljivi grof Barbo. Njegova izvolitev se je potrdila, potem se ga je pa še na mesto poslanca Luckmanna izvolilo v upravni odsek.

Poročila deželnega odbora so se odkazala raznim odsekom, ki so takoj pričeli svoje seje.

Deželni zbor kranjski je imel včeraj tretjo sejo. Na mesto obolelega g. deželnega glavarja pl. Detele je predsedoval njegov namestnik baron Lichtenberg, kateri prečita zahvalo sv. očeta za čestitko dež. zbora povodom ozdravljenja.

Poslanec Šubic utemelji nujni predlog, naj deželni odbor odpošlje prošnjo na železniško ministerstvo, da bi tudi v zimskem času vozil s Trbiža do Ljubljane takozvani potresni vlak, ki bi prihajal v Ljubljano med 7. in 8. uro zjutraj ter odhajal okolu 7. ure zvečer. Predlog je bil soglasno vsprejet.

Deželni zbor je dalje sklenil, da se namesti vsaj 5 deželnih živinozdravnikov z letno plačo 600 gld., od katerih bi dežela plačevala 400, prizadete občine po 200 gld. V prvi vrsti se je ozirati na Metliko in Mokronog.

Deželni odbor se je pooblastil da od gosp. Val. Šubica v Poljanah kupi umetniško zapuščino bratov Šubic za znesek 1500 gld. ter to svoto izplača v dveh letnih obrokih.

Baron Schwegel je na to poročal obširno o muzejskem zakladu ter utemeljeval že davno nameravano (!) organizacijo dež. muzeja. Skupni troški za muzej l. 1897. so znesli 9098 gld. 82 kr., pokritje 9249 gld. 23 kr. Redna potrebščina za l. 1899. se proračunava na 6396 gld. Računski zaključki in proračuni ustanovnih zakladov se odobré. Čista imovina vseh 22 zakladov je koncem l. 1897. znašala 2.049.019 gld. 34 $\frac{1}{2}$ kr.

Deželni zbor je pooblastil deželni odbor, da sme dovoliti nad 20% priklade onim okrajnim cestnim odborom, ki dokažejo višjo potrebo.

Deželni posojilni zaklad je imel l. 1897. potrebščine 203.485 gld. 18 $\frac{1}{2}$ kr. Garancijski zaklad dolenskih železnic je imel v l. 1897.

izplačil 37.410 gld. 30 $\frac{1}{2}$ kr. Proračun za l. 1899. se odobri.

Prošnja županstva na Vinici za podporo k zgradbi nekega studenca se s priporočilom izroči dež. odboru, istotako prošnja županstva na Trati za popravo občinske ceste Trata — Lučne.

Glede izločitve vasij Brezova, Reber, Selo in Plano iz sodnega okraja novomeškega ter združitve z okrajem žuženberškim se naroči dež. odboru, da v tem smislu stori vse nadaljne korake. — Občini Vojsko se za vzdrževanje občinske ceste od Gorenje Idrije dovoli na leto 200 gld.

Prošnja davčnih občin Hrenovice, Gorice, Landol, Šmihel in Studenec za združitev s postojinskim sodnim okrajem se odkloni. — Prošnje županstva Mala Gora, Stara Cerkev, Štange itd. za okrajno cesto do Dobropolja, dalje županstva v Logu za uvrstitev obč. ceste Knežjalipa-Log med okr. ceste in podobčine Čatež za novo cesto čez Ukrog se izroče dež. odboru. Prošnja posestnikov s Sela pri Šumbregu za ustanovitev samostojne občine se odkloni.

Prihodnja seja v torek.

Izvirni dopisi.

Iz Kolobocije; koncem 19. stoletja. Dokončal sem precej srečno agitatorično opravilo, zato vstopim v hišo, kjer se skazujejo telesna dela usmiljenja proti gotovi odškodnini. „Danes imajo naši občinski očetje važno zborovanje. Odločevali bodo o smrti in življenju nemškutarstva na naši univerzi“, pripomni prijatelj krčmar, ko postavi merico dolenskega pred-me. Peljal se je gori tudi rudniški zastopnik in ž njim naš „stari Kranjc“. Grom in... ta dva, da uničita ves moj trud? Počakamo izida zborovanja. Očetje so se važno vsedli okoli javorjeve mize. Komaj so si pred nekaj meseci po hudem boju z modernimi mokračmi priborili slavno zmago in rešili svojo ožjo domovino, danes pa pride med nje pri nas že enkrat pokopani neprijatelj, ki pa je začel zopet glavo dvigati kot moderni „stari Kranjc“. V svesti si gotove zmage jim piha na dušo in dokazuje, kako koristno je za njihove sinove, da se že prično v prvem razredu učiti blažene nemščine. Prišli bodo k vojakom, šli bodo po svetu kot delavski sinovi dela iskat. Kam se pride s „kranjsko špraho“ in kam z nemško?

Nekateri očetje so že začeli pritrjevati. Oglase se pa korenina oče župan in pravijo, da nikakor niso zoper nemščino. „Kolikor jezikov kdo zna, toliko mož velja.“ Posebno v zadnjem času bi bilo znanje te špraha potrebno, ko večina uradov samo nemški dopisovati zna. Vender pa mora vsak pameten človek vedeti, da naj se otroci najpred nauče slovenskega abc, ker tega bodo v prvi vrsti rabili, in še le na podlagi tega nemškega, kajti, ako se začno učiti obojega ob enem, ne bodo znali ne prvega ne drugega, naučili se bodo le čudno kolobocijo. Predlog prišel je na glasovanje in izrekli so se — ti nazadnjaški zatiralci nemčurstva — zoper poduk nemščine v prvem razredu.

Uboga konjiča! To sta jo popihala z borilci za veliko Germanijo tja doli proti Kolobociji. Kak poraz! Pred tednom pri zborovanju v Kolobociji razun dveh vsi „za“, danes razun treh (odvisnih) vsi „kontra“! Kontra je bilo tudi okoli 500 delavcev na velikem zborovanju, kontra ves odbor bratovske skladnice, ki sicer stoji pod predsedstvom rudniškega vodstva. Kaj bo sedaj iz te kolobocije? Govorimo jasneje! Deželni odbor se je pritožil zoper naredbo deželnega šolskega sveta, ki je na prizadevanje naših Nemčurjev dovolil poduk nemščine že v prvem razredu topliške štirirazrednice. Ministerstvo pa ni samo odločilo, v nasprotnem slučaju bi bilo pač, ampak je prepustilo to zagorskemu in ržiškemu občinskemu odboru in odboru bratovske skladnice kot zastopniku delavcev. Kako zagorski umetno skovani nemčurski občinski odbor izraža javno mnenje prebivalstva, je že večkrat izvrstno pokazal. Deželni šolski svet — upamo — sedaj ne bo v zadregi, popraviti, kar je zakrivil, in bo ukazal, da se prej ko mogoče iztrebijo iz 1. in 2. razreda samo nemški abe-

cedniki. Seveda! Zagorska občina velja za nemško, dasi sedi le v njenem zastopu nekaj Nemčurjev. Tako se je in se nam Slovencem še vlada umetno, ker nam manjka narodnega ponosa, značajnosti, močatosti in ker se čutimo bolj odvisne, kot smo v resnici. Žalostna nam majka!

Nemčurstvo nam deli klofute na desno in levo. Velmožje njegovi dobivajo zlate križce, kateri se pripenjajo z največjim sijajem, in mi jim pri tem hlapčujemo, kumujemo in se udeležujemo banketov v šulferajnskih dvoranah njim na čast prirejenih. Potem ni čudo, da se nas nič ne boje, da se norčujejo iz našega naroda in ga žalijo, žalijo na vse mogoče načine.

Kdor pa pokaže le malo narodne zavesti, malo samostojnega mišljenja, ač po njem! Uničimo ga! Proč ž njim! Ako bi bili mi Slovenci med seboj tako prizanesljivi, tako popustljivi, kot smo do tujcev, ki nam sistematično krčijo zemljo in rod, potem bi med nami vladala najlepša sloga, in ne bili bi razbiti v toliko strank, ki se prav po mesarsko koljejo med seboj. Da, če se gre zoper rodnega brata, če se gre za strankarske in osebne koristi, potem pa ne manjka eneržije, potem je na razpolago dovolj močij, dovolj gmotne podpore. Dokler bo tako, šopirilo se bode med nami nemčurstvo, občine, ki so slovenske po prebivalstvu, se bodo imevale nemške in bodo pošiljale peticije zoper nas Slovence na nemško nacionalne državne poslance, odklanjale pa bodo za nas Jugoslovane prepotrebne in opravičene zahteve, kakor n. pr. vseučilišče v Ljubljani. In tudi v urade in šole se bode vedno bolj kar pod roko zoperpostavno utihotapljala nemščina, kakor se je to zgodilo na naši štirirazrednici v Toplicah na prizadevanje par Nemčurjev iz čudno čistega nemškega plemena, bivajočega doli ob hrvaški meji. Svoje, za naš narod krivično postopanje pa ogrinjajo v plašč ljubezni do bližnjega, češ to je za otroke silno koristno in potrebno. Mi se le čudimo, zakaj n. pr. slavni agitator za „šulferajn“ in „zidmarko“, trgovec Mihelčič, te potrebe ne vidi pri svojih otrocih, in zakaj jih ne pošilja v šolo, za katero tako goreče skrbi, da se potruji celo v odborovo sejo ržiške občine, pri kateri nima prav nič opraviti.

Res prijetne razmere vladajo v deželi Kolobociji in vsak dan prineso toliko zanimivega, zabavnega, da je človek kljub resnim bojem z modernimi mokračmi in zastarelimi starimi Kranjci, ki pa so začeli zopet od smrti vstajati, vedno dobre volje. Mi tudi o postnem času ne počivamo, ampak prirejamo „zabave“ in „plese“, ki pa v zborovanjih in shodih obstoje. Kakor po vsem Slovenskem, tako skrbje za zabavo tudi pri nas posebno „konzumi“.

„V nedeljo bo pa zopet shod pri Medvedu“, završalo je po Kolobociji. Vedite, da naše ljudi beseda shod kar elektrizuje. Pa nov „konzum“ bodo ustanovili, zašumelo je in šumelo. Uhu! Bu! Konzum, zum, zum! Sklicatelju shoda se je čudno zdelo, da je naenkrat vse, tako „hladno“ postalo. Pa shod je minul brez povodnji novega konzuma, le po rudniškem se je udrihnilo. Pri nas imamo že tako dva: rudniški, kateri ima le ime konsuma, sicer je pa navadna trgovina pod vodstvom ravnateljstev, kajti delavci nimajo deležev in tudi nič besede. Z dobičkom razpolaga ravnatelj „po svoji previdnosti“. Dalje: soc. demokratični konzum s filijalo. Čudno, teh dveh nihče ne vidi in jih puste na miru, mi pa še na to mislili nismo, in je vže završalo. Naša želja je pač, da bi delavci imeli en skupen, neodvisen konzum, ki bi izvrstno deloval.

V nedeljo je imela shod pod sv. Jurjem kmetijska podružnica Zagorje-Izlake. In zopet je šumelo in so klicali na pomoč junake, ki bi za pijačo shod razgnali, ker, snoval se bode — oj konzum! Neumnost ali hudobija, ali pa oboje skupaj! Pač smo se pa posvetovali o ustanovitvi mlekarke zadruga in o upeljavi novega govejega plemena namesto sedanjega sivega. Ako hočemo kaj doseči, bodimo gluhi za kričanje in delajmo neustrašeno, neutrudno za mili nam narod!

Z Morave. Brno 13. marca. —K— Prostějov je malo mesto hanaško, ali —

napredno. Pred kratkim časom so gospodarili v njem sami Nemci, sedaj je pa mesto v čisto čeških rokah; z energijo se je prostějovskim rodoljubom posrečilo, pregnati usiljene Nemčurje iz vseh javnih mest in stolic. V tem malem Prostějovu se je 5. t. m. vršila prva seja kuratorija za stalno tržnico in razstavo „Muzejne in obrtne jednote“. Tu se je sklenilo, da se tržnica in razstava kmalu odpre. Za raztavo se je oglasilo že precej firem. S to tržnico in razstavo bo po uzoru praške in brnske spojen tudi informacijski bureau. Predsednik kuratoriju je Ig. Steck. V tem mestecu obstoji tudi gospodarsko društvo, katero izvrstno deluje. Dne 9. t. m. je to društvo priredilo v Prostějovu, 12. t. m. pa v Vzlatkach predavanji. Na prvem se je obravnaval predmet: Kako se naj uspešno Prostějov založi z mlekom in na drugem: Važnost mlekarskih društev in skupnih mlekaren. Danes pa ima to društvo občni zbor, kjer bo poleg običajnega programa i govor dež. in drž. poslanca I. Roskošnega: „O organizaciji poljedelcev“.

„Jednota českých pivovarů a sladků na Moravě“ hoče v kratkem ustanoviti v Olomucu tržnico za ječmen in hmelj. Monakovka „Alg. Brauer und Hopfen Zeitung“ ne veruje, baveč se s tem projektom, v prospeh take ječmenove burze, pač pa prorokuje hmeljevemu trgu uspeh v najbližji bodočnosti. V okolici Olomuca raste veselje do gojenja hmelja od dne do dne. Središče dosedanje trgovine s hmeljem so Tršice, katere so precej oddaljene od železničnih postaj. Po mojem mnenju bo ta tržnica vrlo pospeševala umno gojenje hmelja.

„Ustředna jednota českých obchodníků na Moravě sidlem v Přerově“ (poslednjč je bilo napačno v Prostějovu, kar s tem popravljam), izda v kratkem „Adresar českých slovanských exportních firem“, kateri bo tiskan v ogromni množini. Pošiljal se bo zastoj vsem interesentom. Inserovati zamorejo samo Slovani. Cela stran velja 12 gld., pol 6 gld. 50 kr., tretjina 4 gld. 50 kr., šestina 2 gld. 50 kr., osmina 1 gld. 75 kr. To je vrlo dobro zamišljeno podjetje za zboljšanje naših gospodarskih razmer. Kdor hoče kaj več poizvediti, naj se obrne na „Sekretariat Ustředni jednoty českého obchodnictva v Přerově“.

Stalna tržnica in rastava v Brnu lepo napreduje. Dne 9. t. m. je začel v njeni čitalnici prof. S. Krejči za člene „Ustředniho spolku živnostniku moravských“ celo vrsto predavanj o menicah, trgovskem pravu in knjigovodstvu, katero se bo i praktično učilo.

Vidimo torej, da Čehi na Moravskem delajo v vseh ozirih. Glavna briga se seveda posvečuje gospodarskim stvarim, kar je popolnoma umevno. Človek se tam popraska, kjer ga srbi, da se izrazim po domače. No, narodnega vprašanja tudi ne pozabljajo. Dne 7. t. m. se je skoro v vsakem selu slavila stoletnica rojstva znamenitega pesnika Čelakovskega, vsaj vsi lokalni listi so pisali o pevcu „Růže stoliste“ in prinašali programe in opise slavnosti.

Moravski deželni zbor napreduje v svoji nedelavnosti. V soboto 11. t. m. n. pr. je moral gospod predsednik četrt ure zvoniti, da je bila seja sklepčna. Razumē se, da pa pri zvršetku ni bila niti malo. Kaj hočemo?

Včeraj so imeli tukajšnji socijalni demokratje shod, kjer sta govorila sodrug Haberman in drž. posl. dr. Verkauf. Na dnevnem redu: 13. marec l. 1848. in absolutizem v Avstriji. Haberman je mlad mož. Dr. Verkauf je mož pri 40 letih, elegantno oblečen, z dolgo, rmeno brado in zlatimi cvikarji, on se je z rezkim glasom predstavil občinstvu, ki je zaploskalo.

Shod se je začel ob polu 10. uri zjutraj, izvršil se je ob 12. uri. Potem so pa socijalni demokratje odšli po mestu v demonstrativnem sprevedu in prišli v konflikt s celim korpusom policajev. Mej brnskimi delavstvom se socijalna demokracija zelo širi. Pri volitvah za bolniško blagajno so prodrli z ogromno večino. Njihovi kandidati so dobili do 14.228 glasov. (Žalostno!) Tudi pri nas bi bil napredek soc. demokracije velik, da ga ni zaustavila slovenska kršč. soc. organizacija s socijalnimi dejanji. Stranka na-

rodnih čeških delavcev, naj bi nastopila to pot in tudi v Čehih bi internacionalizmu odklenkalo. — Opomba uredništva.)

Brno šteje 108.000 stanovalcev, od kojih je jedna tretjina delavska in maloobrtniška. Električne, kakor tudi poštenega vodovoda Brno še nima.

Politiški pregled.

Deželni zbori. Največja pozornost političnih krogov obrača se na zborovanje češkega deželnega zbora. Češka politika je postala odločilna za avstrijske razmere. Nemški zastopniki se sej ne udeležujejo, zato je odstopil tudi podmaršal Nemeč dr. Verunsky, na katerega mesto bi Čehi radi spravili dr. Podlipnega, a imenovan je bil Wohanka, tudi Mladočeh. Sprava na Češkem bode šla po vodi. Nemci so proti vsemu, kar rbi Thun predlagal. Sami so med svojimi zaupniki razpravljali, kako bi se sprava dala doseči potom jezikovnega zakona. Podrobnosti teh pogovorov je izdal poslanec Bärnreither in Thun je hitel, dogovarjat se o zakonu, ki bi ugajal dogovorom nemških prvakov. A opek se je. Bärnreitherja so proglasili izdajicam in Thunu povedali, da so proti njegovemu zakonu. Tudi Čehi so proti Thunovemu načrtu, ker bi po njem Čeh v nemških krajih ne našel pri sodišču tiste enakopravnosti, katera mora veljati v vseh krajih in vseh deželah krone češke. „Deutsches Volksblatt“ in „Deutsche Zeitung“ pa sta se potegnili za Thunov načrt in bi bila torej obstrukcija zopet razdvojena. Širijo se vesti, da Thun pade, če se mu ne posreči pomiriti Nemce in Čeha, ker to je višja volja. Čast višji volji, a Čehi svojih pravic na ljubo lepim nemškim očem in priljubljenosti na zgoraj ne bodo prodali pod nobenimi pogoji. — Vesela znamenja se kažejo v dalmatinskem deželnem zboru. Hrvatje in Srbi so složno glasovali proti izdatku za italijansko šolo v Spljetu. — V koroškem dež. zboru so bili Slovenci prezrti v vseh odsekih. — V štajarskem dež. zboru so dobili Slovenci po jednega zastopnika v vsakem odseku. — V tržaškem dež. zboru so se Lahi zopet izrazili, da ne potrjuje izvolitve Ivana Nabergoja. Vlada je, kakor se danes poroča iz Trsta, uničila ta sklep. — Isterski dež. zbor ni sklican, ker vlada ne ve, kako bi mogel redno poslovati. — V šlezijškem dež. zboru so nemški nacionanci stavili predlog proti jezikovnim naredbam, a dež. glavar ga je zavrnil. — V tirolskem dež. zboru se nadeja vlada spraviti laške in nemške poslance na podlagi narodnih kurij, kakeršne bi bile umešne tudi v Primorju. Ko to doseže, skliče tudi ta deželni zbor.

Deželnozborna volitev v Istri se je dne 15. t. m. vršila za mestno skupino Pazin-Labin-Plomin. Izvoljen je bil kandidat laške stranke dr. Constantini s 155. glasovi, hrvatski kandidat pazinski župan dr. Kurelič je ostal v manjšini samo za 15 glasov. Dobil je 140 glasov. Boj je bil ljut in je pokazal, da je bila laška zmaga v tem okraju zadnja.

Slovani pod turškim jarmom. Ruski poslanec na turškem dvoru, Zinovev, se mnogo trudi za preuredbo Macedonije in Stare Srbije. Njegova zasluga je, da je sultan obsodil agitacijo divjih in krvoželjnih Skipetarov. Miroljubna ruska politika hoče ravno, kakor je uradno proglasila, doseči reforme za Slované pod turškim jarmom mirnim potom, brez prelivanja krvi. — Ker nam je znano, kako mogočno besedo ima Rusija v svetovni politiki, kako odločilno je že nastopila na turškem dvoru, potem se lahko nadejamo, da bo Macedoniji in Stari Srbiji kmalu zasijal dan svobode.

Italija bi po porazu v Afriki rada si zacelila rane v Kini. Ker vidi, da evropske vlasti pridobivajo tal v Kini, bi ona rada dobila zaliv San Mun, a kitajska vlada noče o tem ničesar slišati.

Bismarcka so 16. t. m. prenesli v novo-sezidani mavzolej, kjer bode sedaj počival. Navzočen je bil tudi nemški cesar.

Domače novice.

Osebné vesti. V Leskovcu je 14. t. m. umrl župnik dr. Jurij Sterbenc. Revne di-jake je rad podpiral. — V Ameriki je umrl škof Vertin, rodom Slovenec. — Za župnijo hrenoviško je prezentiran g. Anton Žgur, župnik v Beli Cerkvi. — Okrajni šolski nadzornik v Gorici, ces. svetnik g. Fran Vodopivec, je stopil v pokoj. — Predsednik dež. sodišča v Celovcu, g. dr. Friderik Perko, je baje prošil za umirovljenje.

Vseslovenska delavska slavnost, ki se je lani vsled smrti cesaričine morala odložiti, vršila se bode, kakor smo že naznanili, dne 28. maja. Dolžnost vseh prijateljev slovenskega delavstva je, pričeti delo z vsemi silami, da bode 28. maja sijajen praznik žuljavih rok. Na noge vsa društva, ki ste že naznanila svojo udeležbo; čas je še, da število udeležencev podvojite! Pripravljalni odbor je te dni doslej oglašenim društvom poslal pozivnice, na ostale se pa še posebej obrne. Prosimo hitrega in točnega odgovora. Radostna vest je pripravljalnemu odboru prišla iz zlate Prage. Bratje Čehi pošljejo na slavnost deputacije svojih delavskih društev z mnogobrojnimi zastavami. Da se prva vseslovenska delavska slavnost častno izvrši, nadeja se odbor pomoči od vseh Slovencev, ki vedo delu „slavo, čast“. Delavci in njihovi prijatelji, pričnite takoj po vseh krajih domovine akcijo za impozantno udeležbo, pričnite takoj z najžilavejšo agitacijo. O gibanju obveščajte pripravljalni odbor. Vsi dopisi naj se pošiljajo na č. g. Luko Smolnikarja, stolnega vikarja v Ljubljani. — Pripravljalni odbor.

Shod gospodarskih zadrug. „Glasnik“ piše: „Narod“ predlaga, naj se dne 6. aprila snidejo v Ljubljani liberalni bojevniki proti konsumnim društvom. Če obvelja ta dan, skliče se prav takrat tudi shod gospodarskih zadrug. Dobili smo že od mnogih strani najveselejša poročila in prepričani smo, da bo naš shod najlepši odgovor liberalnemu rovanju. Določil se je tudi že dnevni red in sicer tako le: 1. Nameni kmečkih in obrtnih zadrug. 2. Vzajemno delovanje gospodarskih zadrug. 3. Konsumna društva in njihovi nasprotniki. Ker je ta shod važen za vsakega konsumenta in producenta, zato so nam dobro došli tudi gostje iz takih krajev, kjer še nimajo združnega življenja. Po tem shodu se bo brez dvojbe ustanovilo mnogo novih zadrug in liberalni trgovci nas bodo pri svojem shodu najboljše podučili, kje so potrebne v zvezi s konsumnimi društvi“. — Shod „Narodovih“ trgovcev bode torej brez koristi, še celo verjetno je, da se bodo konsumna društva osnovala na istem mestu, od koder se bode oglasil kak trgovec na „Narodovem“ shodu. Obžalujemo, če bodo šli trgovci na limanice. Svarili smo ob pravem času, ko smo priporočali, naj se na enketi čedno sporazumijo trgovci in konsumentje.

O kranjski stavbinski družbi nam dohajajo jako čudna poročila. Zdaj zopet jedno. Poklicala je družba v upravni svet zgraditelja slavnega kamniškega mostu nadinženirja v p. in ljubljanskega občinskega svetovalca Frana Žužeka. Prav! Tako bode g. Žužek vsaj lahko izvedel, koliko dobička ostaja od grajenja Tržaške, Kuhnovske in Rimske ceste ter Bleiweisovega ringa. Pričakujemo pa, da bode g. Žužek odložil mesto občinskega svetovalca, ker so si očevidno interesi obeh mest popolnoma nasprotni.

Za volilno pravico v mestni zbor ljubljanski je priredilo „Slov. katoliško delavsko društvo“ v Ljubljani preteklo nedeljo shod pri Ferlincu. Udeležba je bila mnogobrojna. Soglasno je bilo vsprejeto besedilo te-le peticije: „Slovensko katoliško delavsko društvo je na shodu dne 12. t. m. sklenilo na slav. občinski svet sledečo peticijo za spremembo občinskega volilnega reda: Ker nosijo vsi prebivalci mesta bremena, katera jim nakladajo javne mestne potrebščine, sledi iz tega, da morajo imeti tudi vsaj vsi polnoletni moški prebivalci mesta pravico do gospodarstva v občinski upravi. Dosedaj je ogromno število istih izključeno od volilne pravice za mestni svet. In to vkljub temu, da je država dala za

državnozbornske volitve nekako občno volilno pravico in da so brez dvojbe delavci tako važen faktor v mestu, da bi brez njih zaostalo javno blagostanje. Vsled tega so tudi tembolj opravičeno zahtevali svojih pravic, katerih jim v današnjem napredku kulture in svobode pač nihče kratiti ne more in ne sme. Zatorej zahteva današnji javni shod slovenskega katoliškega delavskega društva: „Slavni mestni občinski svet skleni, vpeljati občno, direktno in tajno volilno pravico za volitve občinskih svetovalcev. Odpravijo naj se do sedaj obstoječi razredi in se vrede volitve po okrajih. Izključi naj se volitev po pooblastilih, ženske volilke naj oddajajo glasove osebno z zaupniki“. Utemeljeval jo je g. Gostinčar. Za te zahteve se bodo vršili shodi po vseh okrajih. Delavski sloji ne bodo mirovali prej, predno si ne pribore svojih pravic. Njihova odločnost bode že pregnala ironijo magistratovega trobila. Čudni ljudje ti „Narodovci“. Misel svobodna jih preveva, a mase hote imeti brezpravne. Krščanski socialci so jim nazadnjaki, in vender ti nazadnjaki na Dunaju upeljujejo splošno, direktno in jednako volitev za občinski zastop, a proti se pri nas bori „Narodova“ „svobodna misel“. Preosnova volilnega reda, kakeršno zahtevajo slovenski krščanski socialci za obč. svet ljubljanski, bi za vedne čase zagotovila obč. zastopu slovensko večino in bi bili v tej smeri vsi nasprotni naporu Nemcev brezvspešni!

Učitelji in konsumna društva. „Učiteljski Tovariš“, glasilo kranjskih učiteljev, piše pod tem naslovom: „Poroča se nam, da se utikajo nekateri učitelji na deželi v konsumna društva. Dotičniki so zelo kratkovidni, da ne sprevidijo, kam merijo ta društva. Moke za učiteljski kruh ne prodajajo v teh konsumnih društvih, in kdor jih podpira kakorkoli že, je podoben onemu, ki je sekal tisto vejo, na kateri je stal. Podpirajmo trgovce in obrtnike, ti so učiteljski prijatelji, ne pa gospodarji konsumnih društev. Toraj pozor!“ — Odkrito povemo, da nas je osupnila ta izjava po obliki in vsebini. Ko bi bil gosp. Dimnik dokazoval, da so konsumna društva v tem ali onem oziru škodljiva za narod, čigar vzgojitelji so učitelji, naj bi že bilo, a pri vsakem, ne le političnem, ampak tudi gospodarskem in socialnem vprašanju bobnati le ob „učiteljski kruh“ — to preseda, ker je grozno umazano. In če že govori o kruhu, naj misli logično. Nekoliko več socialnega čuta bi bili pričakovali od gospode, ki toži, da je vedno lačna, in to tembolj, ker se gotovo bolj strinjajo glede nabave živil interesi učiteljev z interesi gospodarjev konsumnih društev, namreč kmetov, revnih delavcev in obrtnikov, kakor interesi revnega učitelja konsumenta in premožnega trgovca. Gosp. Dimnik seka tedaj vejo, na kateri stoji, ne pa njegovi stanovski tovariši, če delajo za konsumna društva v krajih, kjer so potrebna. Napačno je tudi, gledati na ta društva le z liberalnega političnega stališča. G. Dimnik ni samo kratkoviden, ampak tudi zelo slaboviden. Vid mu jemlje grdi dim, ki se kadi iz liberalnega „Slov. Naroda“, odkoder Dimnik zajema vso svojo modrost. Jako značilno je, da Dimnik, ta vzgojitelj katoliške mladine, opominja v istem listu svoje stanovske tovariše, naj pišejo v luteransko-neverni „Narod“, in da bode on že iz tega „uglednega“ lista potrebno izstrigel za učiteljsko (!) glasilo, (kakor je „preplonkal“ opis svojega potovanja v zlato Prago). Zastonj niso Slomška dejali v pokoj pri „Učiteljskem Tovarišu“! Strahu lahko trepetajo dobri krščanski stariši, ki morajo pošiljati svoje otroke v vzgojo takemu „novodobnemu svobodomiselnemu učiteljstvu“, kateremu je „ugledno“ Slančevo luteranstvo in Malovrhovo sovrašтво do katoliške cerkve uzorec učiteljskega glasila. Pozor, katoliški stariši, na te dimnike, da ne bo prepozno! Spoštujte pa dobre učitelje, ki spoštujejo, kar je narodu svetega!

Spomenik Ivanu Kunšiču, nedavno umrlemu visokošolcu, ki je bil najboljši izmed delavnih mladih slovenskih mož, žele napraviti njegovi tovariši in prijatelji dostojen nagrobni spomenik. S svojo neumorno pridnostjo in vstrajnim delom zaslužil je Ivan Kunšič, da vsaj primeren spomenik kaže, kje počiva v tuji zemlji on, ki je

za svojega naroda prosveto daroval vse svoje moči. Prijatelji Ivana Kunšiča, oglasite se z doneski! Denar vsprejema gosp. Anton Zupan, cand. phil., Dunaj (Univerza).

Svoboda socialnih demokratov je „Narodu“ jako pri srcu. Dunajski župan dr. Lueger je pogledal na prste nekaterim učiteljem, ki so trosili socialno demokratske nauke v mlada srca. „Narodu“ to ni prav. Prav pa mu je bilo, ko je njegov šef hotel snesti kruh nekaterim našim somišljenikom. Ko bi bili isti socialni demokrati, bi se „Narodovci“ zanje potegovali.

Shod krščanskih socialcev v Trstu je bil preteklo nedeljo veličasten. Dvorana Mally, v kateri se je shod vršil, je bila natlačeno polna. Irridenta se je zbirala, da bi demonstrovala, a se ni upala. Nekaj vročekrvnih glav so zborovalci hitro poslali iz dvorane na zrak, kjer jih je sprejela še policija. Na shodu sta govorila dr. Krek in dr. Pavlica, tudi dva soc. demokrate sta se oglasila, pa nista mogla naprej, ker jima je nedostajalo misli. Kristan na shod ni prišel. Shod je bil javen in proti njemu je stala brez moči tržaška irredentovska klika. Kolika sprememba! Naj bi se čvrsto nadaljevala organizacija krščanskega ljudstva v Trstu, v prvi vrsti Slovencev, katerih je ondi za jedno celo Ljubljano!

Kanonično obiskovanje in birma v ljubljanski škofiji bo: nedeljo 23. aprila v Postojni, 25. aprila v Slavini, 26. aprila v Hrenovicah, 27. v Senožečah, 28. v Vremah, 29. na Suhoriju, 30. na Nadanjem Selu, 1. maja na Premu, 2. v Trnovem pri Il. Bistrici, 4. v Knežaku. Nadalje bo birma v ljubljanski okolici: 13. maja v Sostrem, 14. v Polju, 15. pri sv. Jakobu ob Savi, 16. na Črnučah, 17. na Ježici, 18. v Šmartnem pod Šmarno goro, 19. v Preski, 20. na Sori, 24. pri sv. Katarini, 25. na Brezovici, 26. v Rudniku, 27. v Želimljah.

Cerkvena umetnost. Pasar g. Ivan Kregar v Ljubljani je izdelal za tukajšnjo frančiškansko cerkev lep ciborij v renesančnem slogu, dragoceno pozlačen in bogato okrašen. Delo hvali mojstra. Svoji k svojim!

Novi pošti. V Preserju pri Borovnici se odpre v bližnji prihodnosti nov poštni urad, ki se bo pečal s pisemsko in vožnjo pošto ter obenem služboval kot nabiralnica poštno hranilničnega urada. Preserska pošta bo imela zvezo z Borovnico. — Istotako kmalu dobe novo pošto v Lazih pod Ljubljano. — Prebivalcem okolo Preserja, kakor okolo Lazov je s tem jako ustrezno.

Slika iz ljubljanskega Praterja. Devetletni deček slovenskih starišev občuduje svetovna čuda, ki se jih vidi naslikane že zunaj nečednih barak. Nakrat ga obkoli četa šestih paglavcev. „Bist du „Heil“ oder „Živijo?“ — „Živijo!“ — Bumf po njem. Dečko seve tudi ni ostal dolžan mladim Heilovcem nobene broce, a značilen je ta dogodek, ker kaže, kako ljubljanski Nemci odgojujejo svojo deco.

Drobne novice. Frančiškanska cerkev v Ljubljani dobi električno razsvetljavo. — Vodovod v Vrtovljah pri Brdu, ki je veljal 5500 gld., so 5. t. m. slovesno blagoslovili. — Mrtvega so našli v Ljubljani znanega tičarja Lorenca Majdiča. Zadela ga je kap. — V slovenske Barkovlje pri Trstu hočejo Lahi na mesto pokojnega župnika Črneti odločnega Italijana. Ali se jim bode tudi ta želja izpolnila? — Na smrt je obsodila novomeška porota cigana Helda, ki je umoril kmeta Novljana. — Uradi kranjske deželne vlade se selijo v novo vladno poslopje. — Na Šmarni Gori je v četrtek gorelo na Winklerjevem posestvu in sicer v dveh progah proti Tacnu in proti skalam Škode je nad 200 gld Zvečer se je iz Ljubljane lepo videlo goreče grmičevje. — Znani Pistor je tožil „Slovenskega Gospodarja“. Urednik je bil obsojen na mesec dni zapora.

Skrajno licemerstvo. „Elinost“ poroča, da je neki Hamberger ostavil municipiju v Tridentu svoto 2000 gld., katere svote naj se jednako merno dele tamošnjim nemškimi in laškimi šolam za uboge učence. Občinski zastop v Tridentu pa je odklonil ta legat, ker bi bil vaba, da bi laški stariši pošiljali svoje otroke v nemške šole, in to bi postalo usodno za podpirance same,

kajti prvi pouk, ki se daje v tujem jeziku, je v prvo v veliko oviro za umevanje materinega jezika, v drugo je ovira duševnemu razvitku otroka ter uničuje ali zmanjšuje vzgojevalno delo, ki je glavna naloga ljudski šoli“. Naskok na pravo in moralo je, če Nemci hote germanizovati Italijane — patrijotizem pa je, če Lahi italijančijo slovenske otroke.

Novo sredstvo zoper skrnino. Znani urednik lista „Kneipp-Blätter“ gospod J. Okič v Wörishofenu je iznašel dobro sredstvo zoper trganje po udih in revmatizem. Predložena spričevala in priznalna pisma potrjujejo, da je to resnica. Opozorjamo na naznanilo v naši današnji številki. Gosp. Okič je zaveden Slovenec.

Društva.

„Glasbena Matica“ v Ljubljani. V nedeljo, dne 19. marca 1899. v Sokolovi dvorani „Narodnega doma“ III. redni koncert. Pri koncertu sodelujejo: gosp. Aleksander Nosalewicz, operni pevec na Dunaji, bas; g. sp. Julij Junek, cello, in gosp. Josip Procházka, klavir, učitelja „Glasbene Matice“, in pevski zbor „Glasbene Matice“. Vzpored: 1.) Slovenske duhovne pesmi iz XVI. in XVII. stoletja. Za koncert priredil in harmonizoval Matej Hubad. 2.) Giuseppe Verdi: Arija za bas iz opere „Don Carlos“. S spremljevanjem klavirja poje gosp. Aleksander Nosalewicz. 3.) Slovenske narodne pesmi za mešan zbor: Harmonizovala Matej Hubad in Oskar Dev. 4.) a) Anton Dvořak: „Andante“ iz koncerta za cello op. 104. S spremljevanjem klavirja. b) David Popper: „Vito“ za cello in klavir. 5.) L. Pachor: „Domovini“. Mešan zbor. 6.) a) Lyssenko: „Minajut dnij.“ Rusinska pesem. b) Pet. Čajkovskij: „Serenada Don Juana“ Ruska romanca. Poje g. Nosalewicz. 7.) Slovenske narodne pesmi za mešan zbor: Harmonizovala Stanko Pirnat in Matej Hubad. Začetek ob polu 6. Cena prostorom: Sedež I. do III. vrste à 2 gld., IV. do VII. à 1 gld. 50 kr., od VIII. nadalje in na galeriji à 1 gld. — Stojišča à 50 kr., dijaška in garnizijska vstopnica à 30 kr.

Delavsko gledališče. „Slov. kršč. socialna zveza“ v Ljubljani priredi jutri v nedeljo 19. t. m. ljudsko predstavo, katera bode ob znižanih cenah v veliki dvorani „Katoliškega Doma“. Vzpored: „Kje je meja?“ Izvirna igra v jednom dejanju. — Spisal Simon Ogrinec. Dva prizora: 1.) „Deček in senica.“ 2.) „Slovenija in nje hčerka Slovenka“. „Ob materinem godu.“ Izvirna otročja igra v jednom dejanju. „Nemški ne znajo!“ Izvirna igra v jednom dejanju. — Spisal Jakob Alešovec. Vstopnina: Sedeži 20 kr., stojišča 10 kr. — Sedeži in stojišča se prodajajo v Štefetuvi prodajalnici pred škofijo in na večer predstave pri blagajni. Blagajna se odpre ob 1/2 7. uri zvečer. — Začetek točno ob 7. uri zvečer. K mnogobrojni udeležbi vabi odbor. —

„Slovenska Matica“ razpošilja ravnokar svojim društvenikom šest knjig in sicer; 1. Letopis za l. 1898. Uredil prof. Ant. Bartel; 2. dr. K. Štrekelj: Slovenske narodne pesmi. IV. snopič; 3. dr. K. Glaser: Zgodovina slovenskega slovstva. IV. del. 4. I. Šubic: Električna II. del. 5. Zabavne knjižice XI. zvezek in 6. Anton Knezove knjižnice V. zvezek. Knjige obsegajo 82 tiskovnih pol. „Matica“ se bode lotila izdavanja „Stenskega zemljevida“. „Matica“ šteje sedaj 3099 udov, kar je še malo število za slovensko inteligenco.

Narodna slavnost v Postojni na korist „Narodnega Doma“ v Trstu prirede tekom letošnjega poletja tržaška slovenska društva.

Pevsko društvo „Slavec“ priredi v nedeljo 19. t. m. ob 8. uri zvečer v gostilni „pri zlati ribi“ društven večer, h kojemu se člani in prijatelji društva uljudno vabijo.

Vabilo k javnemu občnemu zboru novo ustanovljenega pevskega društva „Lipa“, v prostorih g. Ferlinca („pri zvezdi“) v nedeljo, dne 19. sušca 1899. l. ob 4. uri popoldne. Vzpored: 1.) Pozdrav predsednika. 2.) Poročilo predsednika. 3.) Volitev odbora. 4.) Raznoterosti. — K mnogobrojni udeležbi vabi sklicatelj.

Čitalnica v Spodnji Šiški vabi na pevski večer, ki ga prirede čitalniški pevci in pevke

dne 19. marca 1899. leta (na sv. Jožefa dan) v gostilni pri „Združenji“ v Spodnji Šiški. Vspored: 1.) Pozdrav. 2.) Miroslav Vilhar: „Po jadranskem morju“ — predavanje. 3.) Petje. 4.) Šaljiva pošta. Vstopnina prosta. — Začetek ob 1/8. uri zvečer. Gostje dobro došli! K mnogobrojni vdeležbi vabi pevski odbor.

Slovenskega planinskega društva zabavni večer dne 11. t. m. je bil prav dobro obiskan. Gospod profesor Orožen, društveni načelnik, predaval je o izletu na 2246 m visoki Krn v Goriškem okraju. Ni treba še povdarjati, da zna g. prof. Orožen poslušalca zanimati s svojimi temeljitimi predavanji, v katera zna spretno uplesti zanimive zgodovinske črtice. Opisal je pot, okolico in razgled izbornu, za to so mu pa tudi poslušalci izražali prav živo pohvalo. Oktet pevskega društva „Slavec“ je pod vodstvom gospoda Beniškega, prav izbornu pel. Zadnji planinski večer bo v petek 24. t. m. Gospod Trstenjak predava o življenju na visokih gorah in prof. Levec, kako je on pred 22 leti hodil na Krn. Lokal: „Narodni Dom“.

„Slovensko bralno društvo v Škofjiloki“ priredi jutri veselico, na kateri se bode na vsestransko željo tretjič igral „Črevljarij-baron“. Vstopnina: udom 15 kr., neudom 25 kr. Pričetek ob pol 8 uri zvečer.

Najnovejše vesti.

Za razširjenje volilne pravice v ljubljanski občinski zastop se bodo vršili shodi: dne 25. t. m. v Vodmatu, dne 26. t. m. v Kurji vasi in na velikonočni ponedeljek v Trnovem.

Iz krogov ljubljanskih gasilcev. Slovenski gasilec nam piše: In naše izjave, katera bode priobčena v treh tukajšnjih političnih listih, uvidi lahko vodstvo gasilnega društva — izjavo je mimogrede podpisala lepa večina — da moštvo trdno drži ob svojem sklepu in da ga je volja odločno upreti se vsemu obrekovanju. Gospodje komandanti še vedno groze, da bodo odstopili. Naj ne čakajo, da bode Ljubljana res tekla nazaj in naj svoje grožnje rajši takoj dejanski izvrše. Moštvo bi rado delalo in se le čudi, da sedaj, ko je slovensko poveljevanje, g. Doberleta in Achschina nikdar k vajam ni. Moštvo se zaveda svojih dolžnosti, požrtvovalno je v svojem delu, zato je že čas, da se vsi go spodje pri ognjegasnem društvu v slovensko poveljevanje popolnoma užiwe, ali naj pa — grede proti Vrhniku.

Koper. Vlada se je odločila sklicati v Koper prihodnje zasedanje deželnega zbora isterskega. Deželni glavnik se je posvetoval z občinskimi svetovalci radi prostorov in si je ogledal plospeje sv. Klare.

Gospa Gabrijela Preissova, sloveča češka pisateljica, je došla iz zdravstvenih ozirv v Gorico in se nastanila v penziju „Wienerheim“.

Grof Thun je svojo akcijo za rešitev jezikovnega vprašanja na Češkem pričel, ne da bi se domenil z zaupniki desnice, čeprav je po zaključku zadnjega zasedanja obljubil, da bode delal tudi izven parlamentarne dobe z desnico. Razni listi desnice, zahtevajo naj se radi tega skliče izvrševalni odbor desnice. Thun se je posvetoval zadnje dni z baronom Chlumeckym in knezom — Auerspergom.

Dr. Kaizl je po poročilu češkega radikalnega lista „Samostatnost“ odložil svoj portfelj. Demisija se ni sprejela.

V dalmatinskem deželnem zboru je poslanec Biankini predlagal resolucijo glede združenja Dalmacije z Hrvatsko ter proti postopanju vlade v nagodbenem vprašanju. Predsednik ni pustil razpravljati o tej stvari.

„Čista stranka prava“ bode imel svoj strankarski shod v Zagrebu dne 10. aprila. Načelnikom te stranke, ki je prava nesreča za Hrvatsko, bode izvoljen David Starčević, a dr. Frank ostane duševni vodja te frakcije. „Deutsches Volksblatt“ danes poroča, da so se udeležniki oglašili tudi s — Kranjskega, kar jako dvomimo.

Razne stvari.

O sv. očetu se poroča, da pešanje njegovih moči skrbi zdravnike, poroča se pa tudi, da za sedaj ni nevarnosti.

Slovenska kri. Dne 12. marca so imeli južnoavstrijski nemški turnarji v Ljubnem shod, pri katerem so hvalisali in povzdigovali nemštvo, ljudje, ki nosijo imena, kakor Čermak, Dzinski, Gorjup, Podpečnik, Ferjen, Holenc, Duhač, Čizek, Blažek itd. Slovenska kri, a nemško mišljenje! Voditelji Nemcev so ponemčeni Slovani!

Socijalna slika. Grozen zločin se je pripetil v Draždanih. Žena bivšega tramwayskega sprevodnika Boderja je po noči v njegovi odsotnosti zastrupila svoje štiri otroke v starosti 11, 5, 4 let in 6 tednov. Po dovršenem zločinu je skočila v Labo in utonila. Splošna beda je baje vzrok zločinu.

Ministerstvo za trgovino gledé na povspesevanje avstrijskega eksporta, pozivlja v posebnem dopisu vse trgovske in obrtnijske zbornice, naj zaslišijo želje obrtnikov in trgovcev svojih zborničnih okrajev, naj stavijo ministru za trgovino svoje nasvete, ter naj se zavzamejo najzdatneje glede mest, na katerih bi bilo namestiti odposlance, glede kandidatov, sposobnih jezikovno in strokovno, in glede snovanja eksportnih sindikatov z ozirom na produkcijska središča, obstoječa v okrajih zbornic.

Anekdote o Levu XIII. Sv. oče si je baje pridobil svojo zadnjo težko bolezen, ker se ni hotel pokoriti odredbam svojega telesnega zdravnika in je skoro ves dan prebil na planem v ostrem vetru. Taka nepokornost ni bila redka pri Levu XIII. in je včasih povzročila veselih prigodkov. Ko je bil sv. oče nekdanj močno prehlajen, mu je zdravnik napisal neki prašek. O poludne je bila neka večja ceremonija in papež je govoril več, nego je bilo ljubo zdravniku. Da bi ga svaril, je zdravnik večkrat zakašljajal. (Zdravnik je bil tudi na ceremonijah vedno v bližini papeža). Po dovršeni slavnosti je papež vrnil prašek zdravniku, smeje se in mené: „Ljubi doktor, pomagajte vender sami sebi; zdi se, da kašljate bolj, nego jaz!“ — Lev XIII. jako rad čita časopise, toda tega ne more odpuštiti novinstvu, ako se isto bavi z njegovimi nakanami in načrti, ali če celo govori o kandidatih, kadar je izpraznjeno kako mesto. Kogar priporočajo časopisi, ta gotovo ne dobi dotičnega mesta. — Sv. oče je jako dober gospodar. Le v jednom pogledu ni: Kadar zлага poezije. Ko mu je prišla inspiracija, se mehanično igra s peresom tako dolgo, da je pero prišlo v dotiko z belo soutano in — obleka je pokvarjena. — Lev XIII. živi jako zmerno. Njegovi obedi so priprosti. Ko je po izvolitvi svoji prvokrat — kakor velevala etiketa — sam šel k obedu in so mu prinesli jedno jed več, je menil začujeno: Kaj je to? Služabnik je pojasnjeval v zadregi: „Vaša eminenca ste postali svetost — menil sem, da Vaša svetost želi kake spremembe.“ Papež je odgovoril: „Kaj mislite, da ima papež Pecci drug želodec, nego ga je imel kardinal Pecci?“ Dasi ima papež 11.000 sob na razpolago, vender nima posebne jedilnice, ampak je tam, kjer se nahaja slučajno, ali v knjižnici, ali v svoji sobi ali pa v sobi za vsprejemanje.

Požrtvovalni germanizatorji. Baroni Königswarterji, lastniki veleposestev v Kvasinah na Češkem, darujejo vsakemu sinu svojih uradnikov mesečno 15 gld., ako obiskujejo nemške šole. Pač hude boje bijejo naši severni bratje za svoj obstanek nasproti takemu nemškemu nasilstvu in lokavosti.

Prusko nasilje. Vsled „višjega ukaza“ ne sme biti v Harburgu na Nemškem noben poljski ali ruski delavec nastavljen v tamošnjih tvornicah. Oholost in brezobzirnost nemškega „kulturovolka“ preseza res že vse meje. Prevzetnost gre pred padcem.

Zidovska inteligenca. Žid dr. Eichen v Ogerskem Brodu na Moravskem je onečastil krščansko deklico. Svojega otroka je zatajil in je celo s prisego potrdil svojo izjavo. A sedaj je prišlo na dan, da je dr. Eichen po krivem prisegel ter je bil na to obsojen v dvamesečni zapor.

Potujoče knjižnice imajo na Ruskem. Trikrat na mesec drdra po južni Rusiji vlak z vagonom, v katerem se nahajajo skladanice lepih knjig. Na vsaki postaji si uradniki lahko knjige izposojajo, ter jih čez nedoločen čas vračajo. Kako pomenljiva bi bila ta naprava za duševno omiko mogočne Rusije, ko bi se smelo teh potujočih knjižnic posluževati tudi priprosto ljudstvo. Bržkone bo Rusija tudi preosnovala knjižnice v tem smislu in potem postanejo še-le uprav velicega kulturnega pomena za prostrano Rusijo.

Pomnožitev trafik je odredil finančni minister Kaizl.

Mali junak narodnega mišljenja. Danski listi prinašajo to-le povedko: Izgon Dancev iz Pruskega izzval je občno ogorčenost in narodno junaštvo v najnižjih slojih. V severonemški vasi Sk. hotel je nemški učitelj prisiliti danske šolarje, da bi peli prusko narodno pesem: „Ich bin ein Preusse, kennst du meine Farben, die Fahne schwebt mir weiss und roth voran.“ Slučajno je tudi danska barva rudeče-bela in dečki so peli: „Ich bin kein Preusse“, itd. Učitelj poklical je enega izmed trmoglavcev k sebi in ga silil peti po prusko, toda deček pel je kakor preje. Učitelj ga je tepel, tepel tudi drugega, toda nikdo ni pel drugače. Drugega dne sklical je učitelj vse šolske interesente: župnika, šolski svet, in vsi ti so silili dečka, naj poje, kakor mu učitelj velevala. Deček ostal je trden in ni hotel peti. „Veš kaj te čaka?“ grozili so vsi. „Vem — tepen bodem, toda pel ne bodem.“ In bil je bit. Ko je prispel domov, pravil je junaški svoji materi: „Mati, nisem te prevaral.“

Zitna skladišča čeških kmetovalcev. Češki kmetovalci so uvideli, da imajo glavni dobiček njihovih žuljev pač oni, kateri z njihovimi pridelki trgujejo, namreč Židje. Statistično je dokazano da je izmed 100 žitnih trgovcev samo — 20 Čehov, a 80 procentov je Židov. Tako imajo žitne trge zopet židovski oderuhi v rokah, in kmet je tako rekoč na milost in nemilost izroččen židovskim pijavkam, ki določajo brezsrčno kmetom žitno ceno. Zatorej se vzbujajo češki poljedelci ter se skušajo otresti pogubnega židovskega jarma. Snujejo se pridno gospodarska društva drugo za drugim, otvarjajo skupna žitna skladišča. Take zakladnice čeških poljskih pridelkov so n. pr. v Bilini, v Duchovi, Unhošti in v mnogih drugih krajih. Kake koristi so ta skladišča za češkega kmeta, vidimo iz dejstva, da je do sedaj plačeval Žid poljedelcu meterski stot ječmena po 8 gld. a skladišča mu ga plačujejo po 9 gld. 20 kr. Koliko kapitala, s katerim so se do zdaj redili in mastili židovski krvosesi, pripadalo bo odsehmal obnemogemu, vrlemu kmetskemu stanu. Taka skladišča bodo izvestno vstrajne trdnjave proti židovskemu kapitalizmu.

Ljudomil svečenik v Ameriki. V Brooklynu je priredil tamošnji duhovnik v svoji fari posebno, veliko sobo, v kateri lahko puščajo matere svoje male otročiče, kadar hočejo iti v hišo Gospodovo. Mej tem, ko matere v cerkvi molijo, so otroci v varstvu mladih, pobožnih žen, ki izvršujejo to ljudomilo delo iz ljubezni do bližnjika.

Izjava ljubljanskih gasilcev.

Ker so nasprotniki slovenskega poveljevanja raztrosili po mestu za nas nečastne govorce, izjavimo tem potom, da mi nismo podkupni in da ne bomo nikdar za drugo, nego za slovensko poveljevanje, za katero smo glasovali s polno narodno zavestjo.

Na pomoč!

(Sledi 55 podpisov, kateri so na razpolago v našem uredništvu.)

Krščanski socijalizem, ali socijalna demokracija?

IV.

Mnogo političnih in socijalnih zahtev je spravila na površje socijalno-politična teorija. Navedli bomo tu le nekatere najvažnejše, naj so že konservativne ali napredne barve.

1.) V gospodarski politiki se zahteva glede delavskega vprašanja: bolja občna in strokovna naobrazba delavskih močij in delavska statistika. Nadalje se priporočajo delavski uradi in zakoni v varstvo delavcev, obrtna sodišča, tovarniško nadzorstvo po posebnih uradnikih in popolnoma koalicijska svoboda za delavce. Te tukaj navedene zahteve so tudi v naši državi več ali manj znane, ker so deloma že uzakonjene, deloma pa se pripravljajo, da se uzakonijo. Manj znane v naši javnosti pa so socialno-reformatorične zahteve glede kapitala in zemljiške lastnine.

2.) Pri nas na primer se jako malo sliši celo v takozvanih socialistiških krogih o premembi dednega prava in o premembi agrarne politike v ti smeri, da se omeji kupičenje latifundij in se utrdi mali in srednji kmetijski posestnik. In vendar je jako važno, da se omeji oziroma zmanjša posestvo zemlje v rokah nekaterih bogatinov, ker se s tem ovira pomnožitev proletariata v vrstah kmetijskega ljudstva in se ob enem ovira tudi pot revolucionarnim socialistiškim komunistom v kmetisko maso. Ta točka je jako važna za one socialistiške struje, ki stoje na temelju historijske avtoritativne družbe.

3.) Glede prometa zahteva socialna reforma: znižanje cen za prevažanje, olajšave glede kredita neimovitim slojem in zabranitev obče škodljivih kartelov.

4.) Z ozirom na zboljšanje gmotnega položaja delavskega ljudstva pa se zahteva: določitev minimalne delavske plače, postave zoper oderuštvo, prememba postav glede skrbi za uboge, da se zagotovi ubožcem za življenje zadostujoča podpora, da se ustvarijo javni brezplačni posredovalni zavodi za delo, da se skrbi za brezposelne delavce in se jim nakažejo eventualno javna dela itd.

5.) Finančno-politične reforme: progresivni dohodninski davek, opustitev onih konsumnih davkov, ki zadevajo vzlasti ubožne sloje; razširjenje državnih, deželnih in občinskih obrtnih

naprav, katerih dohodki se naj uporabijo za socialno reformo, ali naj služijo za razbremenjenje srednjih in delavskih stanov. Take javne naprave bi bile n. pr. zavarovalnice zoper ogenj, o kateri se tudi na Kranjskem mnogo govori, a ničesar ne stori; potem prevzete lekarn, večjih občinskih sredstev in inseratnih listov v občno-javno upravo.

6.) Glede političnega življenja pa zahteva socialna reforma uvedbo splošnega volilnega prava v vse javne zastope, kakor državni zbor, deželne in občinske zastope.

7.) Nadalje pa se socialna reforma unema tudi za naprave, katere naj izidejo iz inicijative in sodelovanja delavskih slojev. Navedimo le nekatere važnejše: uredba produktivnih stavbinskih in konsumnih delavskih zadrug. S sodelovanjem drugih slojev pa uvedbo naprav, kjer se delavec nadalje izobrazuje (predavanja in učni kurzi), in kjer se delavka izotrazuje za gospodinjstvo, in za različne ženske obrte.

To so nekateri važnejši postulati socialno-reformatoriške literature. Ako jih tu navajamo, nočemo reči, da se z vsemi strinjamo in tudi ne, da se vsi dajo kar na mah izvesti. Stvar praktične socialne politike je, da preiščuje in preiskuje, kateri postulati so najnujnejši in v prilog izboljšanja družabnega stanja najvažnejši. Kar za praktično, izvedljivo in koristno spozna tega se naj socialni politik najprej loti in izvrši. Resno misleči socializem je navezan na praktično pot socialne evolucije, ne pa na pot socialne revolucije. To misel smo že parkrat izrekli in ne škodi, ako jo i tu ponovimo, vzlasti ko v glavah delavskih mas šumi ponekod revolucionarska teorija socialne demokracije, teorija, katere v konečnih smotrih niti ne razumejo, a se jim je po fanatičnih ali še češče po koristolovskih agitatorjih v glave utepla.

Darila.

Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani so poslali: Č. g. Andrej Podhostnik, župnik v Dramljah, 10 gld — Slavna Hranilnica in posojilnica v Metliki po Č. g. kapelanu Jos. Novaku 5 gld. — Slavna Slovenska posojilnica v

Št. Jerneju na Dolenjskem 5 gld. — Slavna Posojilnica v Radovljici 10 gld. — Ženska podružnica v Trstu po gđ. Milki Mankočevi 78 gld. 97 kr. — Č. g. Fr. Korošec, nadžupnik na Slatini, 10 gld. 73 kr., katere so zložili prijatelji na veselici katol. polit. društva na Slatini — Č. g. kapelan Anton Srabočan nabral o priliki ustanovitve »Delavskega društva« v Laporju pri Slov. Bistrici 7 gld. 47 kr. — Slavna Posojilnica v Brežicah 10 gld. — Podružnica za Slov Gradec in okolico 12 gld. 60 gld. — Izvenakad. podružnica v Gradcu po g. Fr. Hrašovcu 4 gld. — Slavna »Kmetiska posojilnica« na Vrhniki 30 — Slavna Posojilnica v Mariboru 100 gld. — G. Peter Sirc, učitelj v Mengšu iz nabiralnika 3 gld. 50 kr. — Ženska podružnica v Krškem po gospej Mariji Pfeifer 21 gld. 50 kr. — Od biljardnega kluba v Radečah 6 gld.; nabiralec g. V. Küssel želi, da bi tudi drugi zabavni klubi spominjali se družbe sv. Cirila in Metoda. — Ormoška ženska podružnica 22 gld. 80 kr. — G. dež. sodišča pristav dr. Fran Poček v Ljubljani 1 gld. — Družbeni skupiček za pomorščo gospe Tilke Vidmajerjeve v družbi v »Narodnem domu« v Celju 5 gld. — Prisrčno zahvalo vsem darovalcem in nabiralcem.

Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

„Naša straža“.

Hiša s kovačijo in vrtom na prodaj.

V večjem trgu na Slovenskem Štajerskem se bode v kratkem prodajala hiša s kovačijo in vrtom. Dobila se bo za okrog 3000 gld. — Hiša je v dobrem stanu, jez pa celo nov. Zraven kovačije bilo bi lahko postaviti tudi žago. Kdor bi bil volje to lepo posestvo po tako ugodni ceni kupiti, naj to naznani »Naši Straži«, ki bo v vsem potrebnem dalje posredovala.

„Narodna kavarna.“

Jutri v nedeljo

19. marca 1899

vojaški koncert.

Začetek ob 8. uri. — Vstop prost.

K obilni udeležbi vabi 32 (1—1)

z odličnim spoštovanjem

Fran Krapež.

21 (48—6)

Delavsko gledališče.

Jutri ob 7. uri zvečer

predstava.

Sedeži 20 kr. — Stojišča 10 kr.

Ker je ob sredah in sobotah pritisk občinstva z dežele tako velik, da ne moreva napram vsemu slavnemu občinstvu delovati s polno pozornostjo in postrežbo, zato uljudno prosiva p. n. slavno mestno občinstvo, naj blagovoli priti druge dni kupovat.

39 (2—2)

Z velespoštovanjem

Konrad Schumi & Co.

„Pri novi tovarni“

v Ljubljani, v Špitalskih ulicah.

Slovenci, segajte po domačem blagu!

Kmetijsko društvo v Dobrépoljah izvažajo poleg pridelkov kmetijstva tudi lepo prekajene

kranjske gnjati in plečeta

ter popolnoma masten in dobio obležan

Sir,

27 (5—4)

delan po ementhalskem načinu. — Vsa naročila se izvršujejo točno po pošti ali želez ici. — Sir se oddaja tudi v manjših kosih.

Zarezano strešno opeko

(Strangfalz-Dachziegel)

25

prešano opeko za zid
navadno opeko za zid

ponujata

po izdatno znižanih cenah

Knez & Supančič

tovarna za opeko v Ljubljani.

Razpis častnih nagrad.

Vedno glasneje se v novejšem času po javnih glasilih in v literarnih krogih izraža želja, naj bi Matica močnejše gojila v svojih društvenih knjigah leposlovje. Da tej želji ustreže ter pospeši razvoj slovenske pripovedne književnosti, razpisuje odbor »Slovenske Matice« iznova po določilih »Jurčič-Tomšičeve ustanove« **200 goldinarjev** častne nagrade izvorni povesti slovenski, obsežajoči najmanj 10 tiskovnih pol. Ko bi pa ne došla nobena takšna povest, se razpisujeta tudi dve častni nagradi po 100 goldinarjev dvema izvornima povestima, obsežajočima najmanj po 5 tiskovnih pol, oziroma dvema daljšima epičnima pesmima, ali pa eni povesti in eni daljši epični pesmi.

Spisi, ki se poganjajo za častno nagrado, morajo biti takšni, da po obliki in vsebini vstrežajo umetniškemu zakonom pripovedne književnosti v obče, poleg tega pa še književnim namenom »Slovenske Matice« posebej. Pisatelji, katerim se prisodijo častne nagrade, prejmo vrhu tega za svoja dela še navadno pisateljsko nagrado, katero plačuje »Slovenska Matica« vsled § 12. svojega pravnega reda po 25—40 gl. za tiskovno polo. Rokopise je pošiljati odboru »Slovenske Matice«

do 1. prosinca 1900.

Ker hoče odbor s tem razpisom ustreči veliki večini Maticinih udov ter jim v roke podati lepo zabavno knjigo pričakuje, da se slovenski pripovedni pisatelji — zlasti priznani slovenski pripovedniki — primerno odzovejo njegovemu pozivu.

V Ljubljani, dne 15. sušca 1899.

Fr. Levec,
predsednik.

E. Lah,
tajnik.

Trganje po udih in revmatizem.

Izveček iz priznalnih pisem.

Nad 20 let me je trgalo po rokah in nogah, z Okičevim lekom za skrnino sem pa ozdravel.

Peter Bayerl, krojaški mojster, Weilheim, Bavarsko.

Vaše blagorodje! Rad Vam izpričujem, da je Wörishofenski lek za skrnino to, kar pove njegovo ime, in to spričalo lahko porabite kadar in kjer hočete.

Peter Dörner, kapelan, Windischmatrei, Tirolsko.

Celih 14 let sem bolehal za kostnico. Na rokah so se mi napravile boleče bunke. Pitati so me morali zadnji čas kakor otroka. Popolnoma me je pa pozdravil Okičev lek za skrnino in tudi bunke so izginile.

Iv. G. Bader, gostilničar pri »Kroni« v Wörishofenu.

Moj mož je 9 let bolehal za skrnino in trpel grozne muke. Rabil je Okičev lek za skrnino in sedaj je popolnoma zdrav.

Ana Zimmermann v Antverpeni na Belgijskem.

Neko sestro našega samostana je dlje časa skrnina zelo mučila, na nogah je imela take bunke, da je komaj hodila. Rabila je Okičev lek za skrnino, bunke so izginile in sedaj je že čisto zdrava.

Samostan sester od ubogega Jezuska v Aachenu-Burtscheidu

Moj ljubi gospod urednik! Vaš lek za skrnino ima velikanski uspeh; odzvel mi je bolečine, ko sem ga prvič rabil. To sredstvo zasluži, da se povsod razglasi, ker bo pomagano mnogim sotrpinom. Pristrčna Vam hvala.

Karol Bitzer, dolgoletni tajnik glavnega Kneippovega društva v Wörishofenu.

Natančneje izvestila daje brezplačno iznajditelj tega leka J. Okič, urednik lista »Kneipp-Blätter« v Wörishofenu

Somišljeniki!

Pišite za »Slovenski List« — sporočajte mu hitro vse važne dogodke. Pridobivajte novih naročnikov!

KATHREINER- Kneippova sladna kava.

Stara mamica, še meni!

Že leta sem izpričano izvrstna primes k bobovi kavi. — Pri živčnih, srcnih, želodečnih boleznih, pri pomanjkanju krvi etc. zdravniško priporočena. — Najpriljubljenejša kavina pijača v stotisočero rodovinah.

Mizarska in rezbarska obrt.

Martin Primožič,

v Ljubljani, Igriške ulice števil. 8.

priporoča se v izvršitev

vsakovrstnega pohištva in cerkvenih del,

kakor: spovednic, klopij, klečalnikov in altarjev vseh slogov. — Pohištvene oprave ima vedno v zalogi po najnižji ceni.

Oskrbi in polaga parkete in deščice najboljše domače tvrdke. — Načrti in troškovniki brezplačno.

34 (5-2)

Ignacij Čamernik

kamnosek,

v Ljubljani, Poljske ulice 28.

Priporoča se prečastiti duhovščini za vsa

kamnoseška cerkvena dela

oltarjev, prižnic, obhajilnih miz i. t. d.

Ima tudi lepo zalogo raznovrstnih

nagrobnih spomenikov

35 (10-3)

preskrbljuje na željo cele rakve.

Priporoča se tudi stavbinskim mojstrom in hišnim posestnikom za vsa stavbinska dela iz trdega kraškega kamna, kat-ra točno, solidno in po nizkih cenah napravi.

Brezplačno izdeluje narise, napravlja obrise za cerkvena in stavbinska dela.

Najnovjše!

Grobni okviri

Najnovjše!

istotako trdni, kakor kamen, po najnižjih cenah.

Trnkóczyja

ustna voda
steklenica 50 kr.

Trnkóczyja

prašek za zobe
škatljica 30 kr.

kakor tudi

vse medicinično-kirurgične in farmaceutične preparate, specialitete itd., dietična sredstva, homeopatična zdravila, medicinska mila parfumerije itd. itd.

priporočajo in razpošiljajo na vse strani

13 (12-3)

lekarniške tvrdke:

Ubald pl. Trnkóczy v Ljubljani na Kranjskem,
Viktor pl. Trnkóczy na Dunaju, Margarethen,
Dr. Oton pl. Trnkóczy na Dunaju, Landstrasse,
Julij pl. Trnkóczy na Dunaju, Josefstadt,
Vendelin pl. Trnkóczy v Graecu na Štajarskem.

Pošiljatev z obratno pošto.

Obrtno naznanilo.

Usojam si uljudno naznaniti, da se od danes naprej nahaja moje

sobno, cerkveno in dekoracijsko obrtovanje

v Vegovih ulicah št. 8
prillično.

(Poleg realke v Seemanovi hiši.)

Uljudno priporoča se naklonjenim naročilom bilježiml 37 (10-2)

z velespoštovanjem

J. Terdan

sobni, napisni in dekoracijski slikar.

Njega svetost

Papež Leon XIII.

sporočili so po svojem zdravniku prof. dr. Lapponi-ju g. lekarnarju G Piccoli-ju v Ljubljani prisrčno zahvalo za doposlane jim stekleničice

tinkture za želodec

in so njemu z diplomo dne 27. novembra 1897 podelili naslov „**dvorni založnik Njihove svetosti**“ s pravico v svoji firmi poleg naslova imeti tudi grb Njihove svetosti.

Imenovani zdravnik ter tudi mnogi drugi sloviti profesorji in doktorji zapisujejo boleham **Piccoli-jevo želodčno tinkturo**, katera krepča želodec, povečuje slast, pospešuje prebavljanje in telesno odprtje.

Naročila vsprejema proti povzetju in točno izvršuje

G. Piccoli,
lekarnar pri 'Angelu' v Ljubljani na Dunajski cesti.

Tinkturo za želodec pošilja izdelovatelj v skatljah po 12 stekleničic za gl. 1.26 a. vr., po 24 stekleničic za gl. 2.40, po 36 stekl. za gl. 3.50, po 70 stekl. za gl. 6.50 (poštni paket ne čez 5 kil težak), po 110 za gl. 10.30. 2)

Poštnino mora plačati p. n. naročnik.

Kuverte s firmo

priporoča

J. Blasnikova tiskarna.

Češnik & Milavec

v Ljubljani, (Špitalske) Lingarjeve ulice.

32 (3-2)

Priporočata
svojo popolnoma
NOVO ZALOGO
pomladanskega in letnega
manufakturnega
blaga.

Uzorci na razpolaganje po pošti brezplačno.

Gričar & Mejač

v Ljubljani,

Prešernove ulice številka 9.

izpopolnila sta svojo zalogo z najmičnejšimi
prekrasnimi

novostmi

namenjenimi

31 (4-3)

za pomladno in poletno dobo.

Zaloga pravih pariških in berolinskih modelov.

Dne 1. marca

se je odprla nova trgovina za modno in manufakturno blago in za krojaške potrebščine

30 (3-3)

„**pri novi tovarni**“

pod firmo **Konrad Schumi & Co.** v Ljubljani, Špitalske ulice št. 9, v Filipovem dvorcu.

Imenovana firma ima geslo, da bode imela vedno največjo zalogo tudi inozemskega damskega blaga in oddajala vse predmete po čudovito nizkih tovarniških cenah.

Oprta na svoj sklep, prodajati dobro blago po ceni, se usojata podpisanca nadejati se prav obilega obiska in beležita z velespoštovanjem

Konrad Schumi & Co.